

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/134/2016
Identifikačné číslo spisu:	8112242158
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:8112242158.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu P. F., bývajúceho v Q. W. XXX, zastúpeného JUDr. Katarínou Leškovou, advokátkou so sídlom v Prešove, Plzeňská 2, za účasti na strane žalobcu JUDr. A. F., bývajúcej v Q. W. XXX, proti žalovanému: G. H. P., bývajúcemu v O., Postupimská 2, zastúpenému JUDr. Danielom Blyšťanom, advokátom, so sídlom v Košiciach, Užhorodská 21, o ochranu osobnosti, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 16C 433/2012, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 24. júna 2015 sp. zn. 2Co 107/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaného vo vzťahu k žalobcovi o d m i e t a.

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 24. júna 2015 sp. zn. 2Co 107/2014 vo výroku o potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie vo vzťahu ku JUDr. Natálii Palotášovej a rozsudok Okresného súdu Prešov z 26. februára 2014 č.k. 16C 433/2012-269 vo výroku, ktorým súd prvej inštancie žalovanému uložil povinnosť zdržať sa používania rodného čísla JUDr. A.j, najmä v exekučnom konaní sp. zn. EX 127/2008, vedeného súdnym exekútorom JUDr. Miroslavom Zahorjanom, a v rozsahu zrušenia konanie vo vzťahu k JUDr. A.j z a s t a v u j e.

Žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov rozsudkom z 26. februára 2014 č. k. 16C 433/2012-269 žalovanému uložil povinnosť zdržať sa používania rodného čísla žalobcu, rodného čísla JUDr. A. (podľa stavu v čase rozhodovania súdu prvej inštancie - vedľajšej účastníčky na strane žalobcu), a to najmä v exekučnom konaní sp. zn. Ex 127/2008 vedenom súdnym exekútorom JUDr. Miroslavom Zahorjanom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 48Er 598/2008. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a náhradu trov konania sporovým stranám nepriznal.

2. Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcu, vedľajšej účastníčky na strane žalobcu a žalovaného rozsudkom z 24. júna 2015 sp. zn. 2Co 107/2014 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I, ktorým bolo žalobe vyhovie potvrdil, vo výroku II, ktorým bola žaloba zamietnutá, rozsudok zrušil a vec vrátil

súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Vo vzťahu k trovám konania uviedol, že o týchto rozhodne súd prvej inštancie v zmysle § 224 ods. 3 O.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej len „dovolateľ“) a navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie a konanie zastavil, eventuálne navrhol aby dovolací súd vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ust. § 237 ods. 1 písm. a/, d/ e/, f/ a g/ O. s. p. t. j., že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a súd bol nesprávne obsadený.

4. Dovolateľ v dovolaní uviedol, že súd rozhodol vo veci, v ktorej mal konať Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky, a teda, že sa v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ O.s.p. rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov. Ďalej uviedol, že existuje iné konanie vedené na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 37C 138/2011 predmetom ktorého je určenie, že zmluva o postúpení pohľadávky z 5. marca 2008 aj dodatok č. 1 z toho istého dňa sú neplatné, ktoré začalo skôr a v ktorom sa medzi stranami riešia rovnaké otázky ako v konaní o prejednávanej veci a takto je naplnený dovolací dôvod v zmysle § 237 ods. 1 písm. d/ O.s.p. Vo veci rozhodoval nezákonný súd a nezákonný sudca, čím došlo v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ k odňatiu možnosti konať pred súdom, ale aj k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p. Podľa názoru žalovaného sú rozhodnutia súdov oboch inštancií nepreskúmateľné a arbitrárne. Uviedol, že súdy nevykonali vo veci riadne dokazovanie a v spore nebolo preukázané, kto osobné údaje žalobcu a vedľajšej účastníčky získal, akým spôsobom, a či mal oprávnenie ďalej tieto údaje poskytnúť žalovanému. Za týchto okolností trpí konanie na súdoch oboch inštancií vadou v podobe nedostatočného dokazovania a neúplného zistenia skutkového stavu (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). Žalobca ani vedľajšia účastníčka na jeho strane neboli účastníkmi zmlúv, ktorých zrušenia sa domáhajú. Sú v pozícii dlžníkov, pričom na postúpenie pohľadávok sa zo zákona nevyžaduje súhlas dlžníka, nakoľko postavenie dlžníka sa postúpením pohľadávky nemení (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

5. Žalobca a JUDr. A. (podľa stavu v čase rozhodovania oboch súdov nižších inštancií - vedľajšia účastníčka na strane žalobcu) vo vyjadrení k dovolaniu navrhli dovolanie odmietnuť a zamietnuť.

6. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „C.s.p.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá C.s.p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzajúc z vyššie uvedeného ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.) v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.) bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je čiastočne dôvodné.

8. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p a dôvody prípustnosti proti uzneseniu vymedzoval § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

9. Dovolanie žalovaného v časti, v ktorej je napadnutý výrok I rozsudku odvolacieho súdu nesmeruje proti rozsudku majúcu znaky niektorého z rozsudkov uvedených v § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. a v časti ktorou je napadnutý výrok II rozsudku odvolacieho súdu nesmeruje proti uzneseniu majúcu znaky niektorého z uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. Dovolanie žalovaného teda v zmysle

§ 238 O.s.p. a § 239 O.s.p. nevyvolalo účinky, ktoré by podľa právneho stavu do 30. júna 2016 umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

10. V danej veci by preto dovolanie bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Povinnosť skúmať, či v konaní nedošlo k niektorej z týchto väd vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p. a § 239, ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p.

11. Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. b/ a c/ O.s.p. nenamietal a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

12. Dovolateľ v dovolaní namietal, že prejednávaná vec nepatrí do právomoci súdov (§ 237 ods. 1 písm. a/ O. s. p.) a v tejto súvislosti najvyšší súd konštatuje, že nemožno súhlasiť s argumentáciou žalovaného uvedenou v dovolaní, že predmetná vec sa netýka ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Z obsahu žaloby možno jednoznačne vyvodiť, že žalobca sa domáha ochrany pred neoprávnenými zásahmi do jeho súkromia a žaloba (vychádzajúc z jej obsahu) je nepochybne aj žalobou na ochranu osobnosti v zmysle citovaného zákonného ustanovenia. Pôsobenie zákona na ochranu osobných údajov č. 428/2002 Z. z. (alebo aktuálne platného zákona na ochranu osobných údajov) je parciálne, ale netýka sa vyslovene ochrany osobnosti, ktorej sa v tomto konaní žalobca domáha v nadväznosti na ním tvrdené porušenia zákona na ochranu osobných údajov. Preto nemožno súhlasiť s názorom dovolateľa, že prejednávaná vec nepatrí do právomoci súdu a je tak naplnený dovolací dôvod v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

13. Dovolateľ prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. d/ O.s.p. vyvodzuje z existencie iného konania, ktoré začalo skôr a v ktorom sa medzi stranami riešia rovnaké otázky ako v konaní o prejednávanej veci.

13.1. Z informácie poskytnutej Okresným súdom Košice I vyplýva, že na OS Košice I pod sp. zn. 37C 138/2011 sa vedie konanie žalobkyne JUDr. P. proti Ing. Róbertovi Macoškovi o totožný predmet konania. Vec nie je právoplatne skončená. V danej veci vystupovala JUDr. P. v pozícii vedľajšej účastníčky, preto nie je splnená podmienka totožnosti subjektov, a preto nie je daná ani vada podľa § 237 ods. 1 písm. d/ O.s.p.

14. Dovolateľ tvrdí, že postupom súdu mu bola v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. odňatá možnosť konať pred súdom tým, že súd prvej inštancie nepostupoval pri vykonávaní dôkazov podľa § 129 ods. 1 O.s.p. a neriadil sa ustanovením § 118 ods. 2 O.s.p.

15. Podľa § 118 ods. 1 O. s. p. po začatí pojednávania účastníci prednesú alebo doplnia svoje návrhy a predseda senátu alebo samosudca oznámi výsledky prípravy pojednávania.

16. Podľa § 118 ods. 2 O. s. p. po vykonaní úkonov podľa odseku 1 predseda senátu alebo samosudca podľa doterajších výsledkov konania uvedie, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci nenavrhl.

17. Podľa § 129 ods. 1 O. s. p. dôkaz listinou sa vykoná tak, že predseda senátu alebo samosudca na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak súd vo veci nenariaďuje pojednávanie.

18. Z obsahu spisu nevyplýva, aby súd prvej inštancie v prejednávanej veci postupoval v súlade s ustanovením § 118 ods. 2 O. s. p. a oboznámil sporové strany s okolnosťami uvedenými v tomto zákonnom ustanovení. Je však potrebné konštatovať, že eventuálne opomenutie súdu prvej inštancie postupovať podľa tohto zákonného ustanovenia nemalo za následok odňatie žalovanému možnosti konať

pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Konštatovanie zhodností skutkových tvrdení účastníkov alebo konštatovanie ich spornosti totiž neodníma sporovej strane (teda ani žalovanému) možnosť navrhnuť dôkazy na podporu svojich tvrdení a na unesenie dôkazného bremena. Nemožno sa preto stotožniť s názorom žalovaného, že medzi eventuálnou absenciou postupu súdu podľa § 118 ods. 2 O.s.p. a nemožnosťou sporovej strany navrhovať dôkazy na unesenie dôkazného bremena a preukázanie právne významných tvrdení takejto sporovej strany existuje súvislosť.

19. Pokiaľ ide o oboznámenie listín na pojednávaní 26. februára 2014 je potrebné vychádzať zo zápisnice o tomto pojednávaní, ktorá deklaruje, že súd vykonal dokazovanie týmito listinami, ktoré už boli súčasťou spisu pred týmto pojednávaním súdu prvej inštancie. Z obsahu spisu a predovšetkým z tejto zápisnice o pojednávaní z 26. februára 2014 nevyplýva, že by právnenému zástupcovi bolo odmietnuté postupom súdu robiť si výpisy, odpisy alebo fotokópie spisu alebo jednotlivých dôkazov v ňom obsiahnutých (§ 44 ods. 1 O. s. p.).

20. Dovolateľ tvrdí, že postupom súdu mu bola v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ a g/ O.s.p. odňatá možnosť konať pred súdom aj tým, že vo veci konal a rozhodol nezákonný súd aj nezákonný sudca a to v dôsledku toho, že po vydaní zrušovacieho rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k výroku o zamietnutí žaloby je konanie vedené na súde, ktorý nie je miestne príslušný, čo platí pre prvoinštančný ako aj odvolací súd, pretože na rozhodnutie o platnosti právnych úkonov nie je príslušný všeobecný súd žalobcu, ale všeobecný súd žalovaného. S touto argumentáciou žalovaného nie je možné súhlasiť s ohľadom na to, že miestna príslušnosť prvoinštančného (a teda i odvolacieho) súdu bola vyriešená uznesením Krajského súdu v Košiciach z 28. septembra 2012 sp. zn. 3 NcC 31/2012, ktorý určil ako miestne príslušný súd Okresný súd Prešov, ktorý v súčasnosti vo veci koná po čiastočnom zrušení jeho rozhodnutia v časti odvolacím súdom. Z ustanovenia § 88 O. s. p. totiž vyplýva, že súd, ktorý je príslušný na konanie o určitej veci je príslušný aj na konanie o veciach s ňou spojených a o vzájomných návrhoch odporcu s výnimkou vecí uvedenej v § 88 O. s. p. So zreteľom na to, že v čase začatia konania (11. februára 2011) bola žaloba o určenie neplatnosti záložnej zmluvy spojená so žalobou o ochranu osobnosti, je na konanie príslušný Okresný súd Prešov, ktorý vo veci koná. Dovolateľom vytkaná miestna nepríslušnosť nie je procesnou vadou v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ a g/ a nezakladá ani prípustnosť dovolania podľa týchto ustanovení.

21. Dovolateľ v zmysle § 237 ods. 1 písm. e/ O.s.p., namieta, že v spore na strane žalobcu vystupovala podľa § 93 a nasl. O. s. p. ako vedľajšia účastníčka JUDr. A., ktorá nepodala návrh na začatie konania proti žalovanému, a napriek tomu dosiahla, že súd rozhodol bez návrhu o jej nárokoch voči žalovanému.

22. Civilný sporový poriadok vedľajšie účastníctvo v podobe upravenej v O.s.p. nepozná. Postavenie tejto osoby v súčasnom štádiu konania nemožno automaticky posudzovať podľa ustanovení o intervencii (§ 81 a nasl. C. s. p.), pretože obsah tohto inštitútu podľa C.s.p. je zásadne odlišný ako obsah inštitútu vedľajšieho účastníka podľa O.s.p. Dovoľaním žalovaného je však dotknuté právne postavenie JUDr. A., ktoré je dané právoplatným rozhodnutím odvolacieho súdu, a preto je potrebné aj v súčasnom štádiu konania s touto osobou konať ako so subjektom, ktorý je rozhodnutím dovolacieho súdu priamo dotknutý. V tomto smere najvyšší súd konštatuje, že oba nižšie súdy pochybili, pokiaľ rozhodli o jej práve na ochranu pred neoprávneným používaním rodného čísla za situácie, že táto nie je sporovou stranou (t. j. účastníkom konania v zmysle O. s. p.). Treba poukázať na to, že sporová strana a intervenient (účastník konania a vedľajší účastník) sú dva rozdielne procesné subjekty, ktoré majú rozdielne postavenie v sporovom konaní napriek tomu, že podľa stavu, kedy vo veci rozhodovali oba súdy nižšej inštancie (teda za účinnosti O. s. p.), mal vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník konania. Treba konštatovať, že len účastník konania je subjektom o právach a povinnostiach, ktorého sa koná v sporovom konaní a vedľajší účastník je subjektom, ktorý vystupuje na podporu tohto (hlavného) účastníka konania, avšak o jeho právach a povinnostiach sa v konaní bezprostredne nekoná a rozhodnutie súdu sa ho bezprostredne netýka. Postavenie účastníka a vedľajšieho účastníka preto nie je možné zmiešavať a vo výroku rozhodnutia upravovať aj práva a povinnosti vedľajšieho účastníka, pretože to má za následok konštatovanie, že vo veci nebol podaný riadny návrh na začatie konania (žaloba) v zmysle § 79 ods. 1 O. s. p. (účinného v čase začatia konania v prejednávanej veci), a to práve

so zreteľom na rozdielnosť postavenia oboch týchto procesných subjektov. Túto okolnosť si súdy oboch nižších inštancií neuvedomili a na základe upravenej žaloby žalobcu z 13. februára 2014 (č. l. 236 spisu) priznali právo na súdnu ochranu aj vo vzťahu k JUDr. A., hoci táto principiálne žalobu nepodala.

23. Vzhľadom na to, že v spore nedošlo k procesným vadám uvedených v § 237 písm. a/ až d/ a f/ a g/ C.s.p. najvyšší súd odmietol mimoriadny opravný prostriedok žalovaného podľa § 447 písmeno c/ C.s.p.

24. Nakoľko vo vzťahu k JUDr. A. žaloba v prejednávanej veci podaná nebola, bol naplnený dovolací dôvod uvedený v § 237 ods. 1 písm. e/ O.s.p., a dovolanie takto procesne prípustné je zároveň v zmysle § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. dôvodné, a preto postupom podľa § 449 ods. 1, 2 C. s. p. najvyšší súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu vo výroku o potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie a zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým súd prvej inštancie žalobcovi uložil povinnosť zdržať sa používania rodného čísla JUDr. A. v exekučnom konaní sp.zn. EX 127/2008, vedeného súdnym exekútorom JUDr. Miroslavom Zahorjanom vo vzťahu k JUDr. A.j, a konanie vo vzťahu k tejto osobe zastavil.

25. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.